

Nagel

Aanvankelijk werd de subsidieverlening beperkt tot enkele mooie en goed omschreven doelen zoals kadervorming, scholing, jongerenorganisaties, informatievoorziening aan leden et cetera. Later is dit uitgebreid en mogen de partijen gewoon hun folders, affiches en reclamespotjes, kortom hun hele verkiezingscampagne uit het belastinggeld betalen. Ook de verhogingen van de subsidies gingen ongekend stevig door. Van 7 miljoen euro naar 10 miljoen euro en in 2004 kwam daar weer een verhoging van liefst 50% bovenop: van 10 miljoen naar 15 miljoen euro.

Niet iedereen was het hiermee eens: de SP nam hier fors stelling tegen en het was nog niet zo lang geleden – maart 2011 – dat de JOVD vond dat de subsidies de politieke partijen lui maakten en dat deze hun eigen broek moesten ophouden. Het is haast een nostalgische zaak als je kijkt hoe het met een andere inkomstenbron van de politieke partijen verging: de contributies van de leden. Had alleen al de KVP in de jaren vijftig meer dan 400.000 leden, het CDA heeft er nu via 123.000 leden in 1990 circa 61.000. De VVD, dertig jaar geleden goed voor meer dan 100.000 leden, zou nu geen 40.000 leden meer hebben. Ook het ledental van de PvdA halveerde bijna in ruim twintig jaar tijd.

Subsidies maken politieke partijen lui, ze moeten hun eigen broek ophouden, zegt de JOVD. 50PLUS is het, als zo vaak, met de jongeren eens. In elk geval zouden de partijen hun eigen campagnes en propaganda moeten betalen. De ingezette verlaging van 7% vinden wij veel te mager als je ziet hoe overal elders op schrijnende zaken fors moet worden bezuinigd. Wij vragen de minister met plannen te komen om de bedragen de komende jaren fors te verlagen. De politici en de politiek hebben een voorbeeldfunctie. Terug naar de situatie van voor de extreme verhoging. Maximaal 10 miljoen euro aan subsidies; een verlaging van ongeveer 30%. We zijn benieuwd naar de reactie van de minister. Graag krijgen wij op dit punt ook een reactie van de andere partijen in tweede termijn.

Dan de lokale partijen. 50PLUS vindt dat er een einde moet komen aan de ongelijkheid die er bestaat ten opzichte van de lokale partijen. Het is al weer acht jaar geleden dat de Tweede Kamer de motie-Dubbelboer (PvdA) aannam die zich hierover uitsprak. De toenmalige minister erkende dat het juist is dat gelden en activiteiten van een ook landelijk georganiseerde politieke partij ook aan plaatselijke afdelingen ten goede komen. Desondanks verandert dat ook bij deze wet niet.

Lokale politieke partijen zijn van groot belang voor het goed functioneren van het democratisch bestel. Opgeteld behalen de lokale partijen veruit de meeste stemmen. Maar de minister vindt dat wat lokaal kan gebeuren ook lokaal moet gebeuren en dus gebeurt er niets met de financiering, ondanks de Kameruitspraak. 50PLUS denkt dat, als men wil, er een eenvoudige oplossing mogelijk is. Dat zou gebaseerd moeten zijn op de volgende drie pijlers. a. Het subsidiegeld van de lokale partijen wordt gekoppeld aan het aantal behaalde stemmen. b. Het Rijk stelt het geld voor de lokale partijen ter beschikking en niet de toch al armlastige gemeenten. Deze worden wel met de uitvoering en controle belast. Zij doen dat nu al met de fractiegelden. c. Het bestaande budget wordt niet verhoogd maar herverdeeld. De landelijke politieke partijen moeten financieel wat inschikken zoals dat destijds ook door de PvdA werd bepleit.

Wij vragen de minister deze suggestie serieus te overwegen en zijn visie te geven op de vraag hoe op korte ter-

mijn de achterstelling van de lokale partijen ongedaan wordt gemaakt.

De voorzitter:

Ik geef het woord aan mevrouw Popken voor haar maidenspeech in deze Kamer.

Mevrouw Popken (PVV):

Mijnheer de voorzitter. Vandaag komen we te spreken over een wet die, zoals al eerder bepleit door mijn PVV-collega's in de Tweede Kamer, getypeerd kan worden als een echte anti-PVV-wet. De PVV is tegen partijfinanciering door de Staat en als enige partij accepteren wij dan ook geen staatsubsidie. Wij houden zelf onze broek op met behulp van giften van burgers die ervoor kiezen om ons te steunen. En zo hoort het ook. Een politieke partij behartigt de belangen van burgers en dient dan ook door die burgers gedragen te worden. Een politieke partij is geen staatsorgaan.

De PVV is door de jaren heen getypeerd als een partij van racisten, xenofoben, NSB'ers en neofascisten om maar wat concrete voorbeelden te noemen. Diverse PVV-kandidaten die zich verkiesbaar stelden voor de landelijke of provinciale verkiezingen werden ontslagen. Bij anderen werden deuren en huizen beklad. En weer anderen werden met de nek aangekeken. Volksvertegenwoordigers van de PVV ontvingen en ontvangen ernstige bedreigingen.

Door invoering van deze wet, door de openbaarmaking van de identiteit van onze donateurs zullen de donateurs publiekelijk bekend staan als PVV-aanhangers. Gezien de risico's die de schandelijke stigmatisering met zich brengt voor degenen die openlijk de PVV steunen is deze wet met recht een anti-PVV wet te noemen.

Transparantie – het voorkomen van ongewenste beïnvloeding – is bij het opstellen van dit wetsvoorstel, zo lezen we in de achterliggende stukken, leidend geweest. In de memorie van toelichting lezen we dan ook, en ik citeer: "Alleen al de schijn van belangenverstrengeling kan het aanzien van de democratie schaden. Om deze reden is het noodzakelijk dat politieke partijen inzicht verschaffen in de bijdragen die zij naast de overheidssubsidie ontvangen."

De PVV plaatst bij de achterliggende gedachte van deze wet enkele serieuze kanttekeningen. De PVV is van mening dat burgers het recht hebben steun te kunnen verlenen aan een partij, via hun stem of anderszins zonder dat deze steun voor iedereen zichtbaar en kenbaar hoeft te zijn. Deze wet maakt een grove inbreuk op de privacy van burgers en mengt zich in het stemgeheim en de mogelijkheid om een partij anoniem te steunen. Wat de PVV betreft doet dit juist afbreuk aan het aanzien van de democratie.

De wet voorziet in een uitzonderingsclausule waarbij de naam en woonplaats van de donateur niet openbaar wordt gemaakt. Dit kan wanneer aangetoond wordt dat er concrete veiligheidsrisico's verbonden zijn aan het vermelden van de naam en woonplaats van de donateur. Ik heb hierover enkele vragen aan de minister.

- Wat zijn concrete veiligheidsrisico's?
- Valt daaronder enkel een gewelddadige bedreiging of een kans op een gewelddadige dreiging?

Popken

- Valt daaronder het risico dat de donateur zijn baan verliest of juist een bepaalde functie niet kan krijgen als zijn of haar politieke voorkeur bekend wordt gemaakt?
- Kan een politieke partij voor al haar donateurs met een gemotiveerde reden deze uitzondering bedingen?

Ik ontvang van de minister graag een concrete lijst van criteria waarmee een succesvol beroep op deze uitzonderingsclausule kan worden gedaan.

Verder is de PVV van mening dat het beoogde doel, zijnde het voorkomen van belangenverstremming, helemaal niet bereikt wordt met het voorliggend wetsvoorstel. Het bedrijfsleven of andere spelers in het veld die een belang hebben bij de totstandkoming van bepaalde wet- en regelgeving, hebben veel effectievere methodes om de politiek te beïnvloeden.

Als we kijken naar de nevenfuncties van diverse politici, zelfs in deze Kamer, dan ligt daarin wat de PVV betreft een aanzienlijk grotere kans op, of schijn van, belangenverstremming en daarmee invloed op de politieke besluitvorming. Ik noem het voorbeeld van een en dezelfde persoon die én actief is als politicus én optreedt als voorzitter van een grote brancheorganisatie bijvoorbeeld in de bouw, het onderwijs of de gezondheidszorg.

Door dergelijke nevenfuncties ontstaat er pas echt een probleem wat betreft de schijn van belangen verstremming. We hebben het recent nog kunnen zien in de media. Juist door dergelijke nevenfuncties komt het aanzien van de democratie in het geding. Daar valt wat de PVV betreft een anonieme financiële donatie van een burger aan een politieke partij bij in het niet.

Eigenlijk zou eens in beeld gebracht moeten worden welke politici naar voren geschoven worden vanwege hun nevenfuncties. Hoeveel wetten, subsidies, regels, op overheids-, semioverheidsniveau, Europees en internationaal niveau zijn er opgesteld om baantjesmachines op gang te houden? Denk aan de olie-industrie, de gezondheidszorg, de farmaceutische industrie, de milieulobby, de multiculturele clubs en zo kan ik nog wel even doorgaan. En als we dan toch bezig zijn, dan kan wat de PVV betreft meteen het hele circus van subsidies die onze gevestigde orde in het verleden heeft aangewend om hier en daar politieke invloed uit te oefenen wel eens in beeld gebracht worden.

Ik rond af. Ik kan niet anders dan concluderen dat deze wet het functioneren van de democratie niet bevordert, maar juist bemoeilijkt. En dat roept dan tevens de vraag op wat de minister daadwerkelijk met deze wet beoogt. Enerzijds financiert de Staat politieke partijen en anderzijds wordt financiering door derden bemoeilijkt. Naar de mening van mijn fractie komen we dan tot de kern van dit wetsvoorstel: het bevoordelen van staatsafhankelijke politieke partijen en het bemoeilijken van echte onafhankelijke politieke partijen zoals de PVV. Wat de PVV betreft, dient dit wetsvoorstel niet het beoogde doel, noch rechtvaardigt dit doel de schending van de privacy van de Nederlandse burger om anoniem steun te kunnen verlenen aan een politieke partij. De PVV zal dan ook tegen deze anti-PVV-wet stemmen.

Tot slot vraag ik de minister dan ook deze wet door de shredder te halen dan wel in de prullenbak te deponeren.

De voorzitter:

Mevrouw Popken, ik wens u van harte geluk met uw maidenspeech waar wij reeds enkele keren reikhalzend naar uit hebben gezien. Wij zijn dan ook extra verheugd deze vandaag te hebben kunnen aanhoren.

Hoewel u qua anciënniteit niet verschilt van het merendeel van uw collega-senatoren, bent u in levensjaren absoluut de benjamin van deze Kamer te noemen. U bent ook de jongste vrouw die tot dusver ooit lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal is geworden. U bent in 1983 in Geleen geboren; een gemeente waar zich de oudste boerdorpen van Nederland bevonden. Ik heb het dan over vijfduizend jaar voor Christus. Hier ging u naar het Graaf Huyn College, waar u in 2003 uw vwo-diploma behaalde. U bleef in het Limburgse en volgde de studie rechten in de zo geliefde, eeuwenoude en thans ook universiteitsstad Maastricht. Binnen deze studie behaalde u maar liefst twee mastertitels: European Law School en Handels- en Ondernemingsrecht.

Na de voltooiing van uw studie werd u junior lawyer bij ATC Corporate Services in Amsterdam, maar u stapte al snel over naar politiek Den Haag, waar u sinds 2009 beleidsmedewerker bent van de fractievoorzitter van de PVV in de Tweede Kamer. Daar wordt u getypeerd als een harde werker, loyaal, collegiaal en met een groot hart voor dieren.

Wij hopen dat de combinatie van betrekkingen aan beide kanten van het Binnenhof uw lidmaatschap hier verder diepgang zal geven. Wij wensen u dan ook veel succes met uw verdere werkzaamheden, zowel in dit huis als bij de Tweede Kamer. En weet daar dat er altijd nog een instituut is dat over de genomen besluiten waakt.

Ik schors de vergadering om de collegae gelegenheid te geven om u geluk te wensen met uw maidenspeech.

De vergadering wordt enige ogenblikken geschorst.

De heer Koffeman (PvdD):

Mijnheer de voorzitter. Na de gekochte verkiezingsoverwinning van Silvio Berlusconi is er reden temeer om kritisch te kijken naar de financiering van politieke partijen en het kopen van stemmen met valse verkiezingsbeloften. De Partij voor de Dieren is groot voorstander van meer transparantie in de financiering van alle politieke partijen. Wij vinden het een goede zaak dat voor iedereen duidelijk is door wie de partijen waar de volksvertegenwoordigers lid van zijn, worden betaald. Elke schijn van belangenverstremming of invloed op een standpunt via het overmaken van bedragen zou vermeden moeten worden. Uitspraken zoals van de voormalig VVD-voorzitter Eenhoorn dat de financiering van de VVD-campagne riskant is, of financiering van campagnes door financiële instellingen, zoals in het verleden de vaste, maar niet transparante bijdrage van REAAL aan de PvdA-campagne, doen het aanzien van de politiek geen goed, om het zachtjes uit te drukken. Dat geldt ook voor het niet openbaar willen maken van de naam van het bedrijf dat het CDA in 2011 met € 100.000 sponsorde en de weinig transparante financiering van de PVV-campagne, terwijl de partij dat kan afkopen met een boete van € 25.000.

Hoe beoordeelt de minister de kritische geluiden van de Raad van Europa over de Nederlandse partijfinanciering? De minister stelt in de media dat dit wetsvoorstel al tot veel meer openbaarheid leidt. Welke waarborgen zijn er dat er niet grote aantallen anonieme giften van minder dan € 1.000 kunnen worden verstrekt door een en dezelfde gever? Welke waarborgen zijn er dat er niet via lokale en regionale afdelingen van partijen of nog grote bedragen naar binnen gesluist worden of via de vijftien nati-